

VINCLES

1 Dos alemanys contra la guerra del Golf, a les novel·les de Solsona i Salord

A *Temps enrere* (Proa, 2022), de Ramon Solsona, hi ha una referència a la manifestació contra la guerra del Golf de 2003 a Barcelona. També a *El país de l'altra riba*, de Maite Salord (Proa, 2021).

Temps enrere, de Ramon Solsona. L'autor, a sota

ÀLEX MILIAN

@alexmilianbeser

Alguns fets històrics són utilitzats pels novel·listes per situar els seus personatges ideològicament en el moment de la narració. Dues novel·les recents fan servir la gran manifestació contra la guerra d'Iraq a Barcelona, el 2003 per situar els protagonistes en un moment concret i donar-los un perfil pacifista d'esquerres.

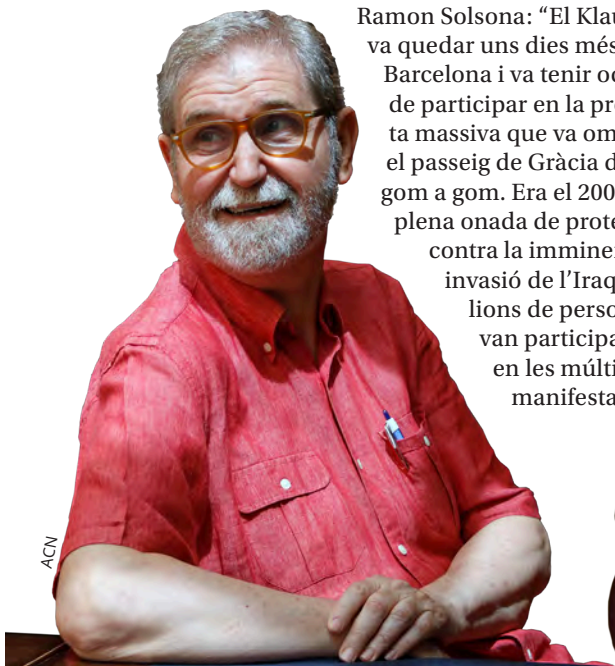
És el cas d'en Klaus, un dels protagonistes de *Temps enrere* de Ramon Solsona: "El Klaus es va quedar uns dies més a Barcelona i va tenir ocasió de participar en la protesta massiva que va omplir el passeig de Gràcia de gom a gom. Era el 2003, en plena onada de protestes contra la imminent invasió de l'Iraq. Milions de persones van participar en les múltiples manifestaci-

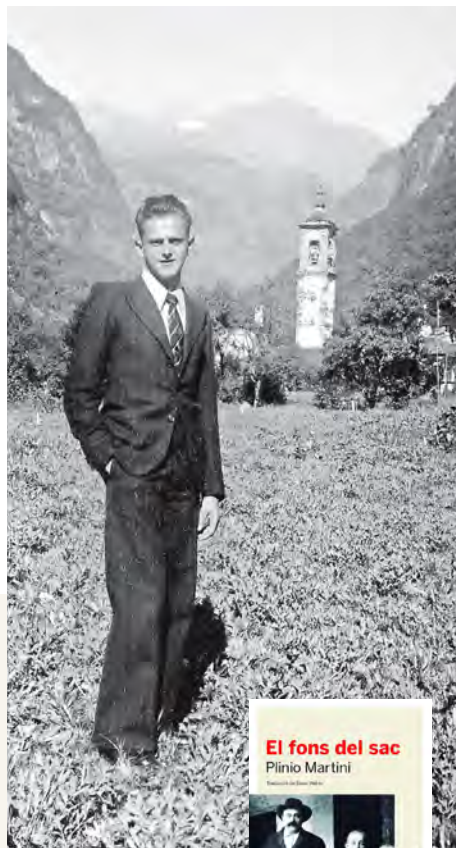
ons simultànies a tot el planeta sota el lema "No a la guerra". La més multitudinària va ser la de Barcelona, i el Klaus va tornar al seu país amb la satisfacció d'haver participat en una fita històrica, convençut que els catalans eren la punta de llança d'un moviment imparable que havia de transformar el món".

Curiosament, també és alemanya Hanna, el personatge que capgira els sentiments de la protagonista d'*El país de l'altra riba*, de Maite Salord: "Vaig conèixer na Hanna enmig de la manifestació contra la guerra de l'Iraq. Barcelona s'havia transformat en un embut immens que abocava la gent dins el passeig de Gràcia. Els espais s'havien tornat petits i les voreres havien desaparegut engolides per la multitud. La gentada s'havia transformat en una massa immòbil que semblava impossible fer avançar".

"Un helicòpter ens sobrevolava fent cercles a l'aire. Vaig aixecar el cap i em vaig sentir una peça minúscula d'un immens trencacloques que estava segura que encaixava a la perfecció".

A sota, coberta d'*El país de l'altra riba*, de Maite Salord

'Alpeig' o 'alpatge', pastura d'alta literatura als Alps

Els alpatges o pastures d'alta muntanya apareixen a l'extraordinari *El fons del sac* de Plinio Martini. (Angle, 2022) i a *Les vuit muntanyes* de Paolo Cognetti (Navona, 2018).

Una de les novel·les més recomanables dels últims mesos l'ha editat Angle i es titula *El fons del sac*, de Plinio Martini (1923-1979), un suís del cantó italo-parlant del Ticino. Descriu meravellosament els contrastos entre l'alta muntanya alpina i la Califòrnia de l'emigració, i expressa l'enyorança per una terra cent vegades més dura i hostil, però escenari de la seua infància i, per ell, la mesura de tots els indrets: "I veus, a pesar de tot el patiment que hi havia aquí, durant tot el temps que vaig ser a Amèrica em penso que no va passar ni un sol dia sense que sospirés per la nostra terra".

Les vuit muntanyes, novel·la italiana que va guanyar el premi Strega el 2017

El paisatge d'*El fons del sac* és molt semblant al que retratava Paolo Cognetti a *Les vuit muntanyes* (Navona) i a totes dues novel·les apareixen solucions diferents per traduir l'italià *alpe*, que, com aclareix el traductor d'*El fons del sac*, David Nel·lo, "és un terme que apareix molt sovint al text i que, en general, fa referència als alts pasturatges". Concretament, a les altes pastures dels Alps. Els *alpi* dels Alps. "Nosaltres, que pujàvem als alpatges —escriu Martini a *El fons del sac*—, ens havíem fins i tot oblidat del gust de la fruita (...). Menjàvem els mirtils de les pastures i alguns gotims de raïm, perquè teníem una pèrgola amb ceps, però no fèiem la verema".

Nel·lo explica en una nota a peu de pàgina que ha "decidit utilitzar-lo catalanitzat (*alpatge*) també a la traducció, perquè hi ha prou mostres d'ús en altres textos catalans que parlen de la vida dels pastors a la muntanya. La forma francesa és *alpage*, i és un mot corrent". Al Corpus Textual Informatitzat de la Llengua Catalana no n'hi ha cap mostra d'*alpatge*. Ni d'*alpeig*, que era l'opció que va elegir el traductor de *Les vuit muntanyes*, Xavier Valls i Guinovart.

Plinio Martini, autor d'*El fons del sac*, en una imatge de 1941

Jon Snow escala el mur de gel amb els salvatges

El mur de gel, de 'Joc de trons' a 'Els anells de poder'

La protagonista d'*Els anells de poder*, Galadriel, escala un mur de gel, patrimoni de *Joc de trons*.

El nou brot d'*El senyor dels anells*, *Els anells de poder*, comença amb la protagonista escalant un mur de gel que remet inevitablement al de *Joc de trons*. Sembla que el director (J. A. Bayona) haja volgut retre homenatge al mur de la sèrie basada en el llibre de George R. R. Martin que, com cita en Jordi Morera al seu blog (landleitmotiv), s'inspira en el mur d'Adrià, l'antic límit de Roma a la Gran Bretanya: "La llavor [del mur] —diu Martin— es va plantar deu anys abans de començar a escriure els llibres, quan vaig visitar el Regne Unit per primer cop i vaig anar a veure el mur d'Adrià. El sol s'estava ponent i vaig pujar a dalt, mirant cap al nord. Era la tardor, bufava un vent fred i alguna cosa es va despertar dins meu".

Galadriel, al mur de gel del capítol 1 d'*Els anells de poder*

